

Sygn. akt VIII U 1862/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 maja 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Joanna Smycz
Protokolant:	Maria Szczęsna

po rozpoznaniu w dniu 6 maja 2015 r. w Gliwicach

sprawy S. L. (L.)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o wysokość emerytury

na skutek odwołania S. L.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 9 lipca 2014 r. **nr** SER 1 (...)

- zmienia częściowo zaskarżoną decyzję w ten sposób, ze zalicza ubezpieczonemu S. L. okres od 3.09.1982r. do 30.11.1982r. jako okres pracy górniczej przy ustalaniu wysokości emerytury;
- w pozostałej części oddala odwołanie.

(-) SSO Joanna Smycz

Sygn. akt VIII U 1862/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 9 lipca 2014r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. odmówił ubezpieczonemu S. L. uwzględnienia okresu zatrudnienia od 3 września 1982r. do 30 listopada 1982r. do pracy górniczej oraz zaliczenia okresów od 1 grudnia 1982r. do 27 października 1983r. i od 22 listopada 1985r. do 30 czerwca 1991r. do pracy górniczej zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym.

Ubezpieczony w odwołaniu domagał się zaliczenia spornych okresów według przelicznika 1,8. Podał, iż w tym czasie pracował przez cały czas na odkrywce w KWK (...) jako operator przenośników taśmowych w ciągu technologicznym wydobywania węgla (...). W ocenie odwołującego ZUS powinien zaliczyć jego pracę w tym okresie prawidłowo, przy uwzględnieniu pracy faktycznie przez niego wykonywanej, a nie opierać się jedynie na nazewnictwie zajmowanego przez niego stanowiska.

ZUS wniósł o oddalenie odwołania z przyczyn podanych w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji. W uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie podniósł, że ubezpieczony w okresie spornym od 3 września 1982r. do 30 listopada 1982r., zajmował stanowisko ślusarza, które nie figuruje w załączniku nr 2 do Rozporządzenia (...) z dnia 23 grudnia 1994r. Natomiast w okresie spornym od 1 grudnia 1982r. do 27 października 1983r. i od 22 listopada 1985r. do 30 czerwca 1991r., zajmował stanowisko górnika eksploatacji taśmociągów, które nie figuruje w załączniku nr 3 do Rozporządzenia (...) z dnia 23 grudnia 1994r. Nadto Komisja Weryfikacyjna nie jest uprawniona do zmiany dotychczasowych stanowisk pracy. ZUS wskazał, że okres sporny został przy obliczaniu emerytury uwzględniony z zastosowaniem przelicznika 1,2.

Sąd Okręgowy – Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w G. ustalił i zważył co następuje:

Odwołujący S. L. urodził się (...)

Z dniem 1 kwietnia 2014r., tj. z od miesiąca zgłoszenia wniosku, ubezpieczony przeszedł na emeryturę górniczą, przyznaną mu decyzją z dnia 22 maja 2014r.

Do ustalenia wysokości emerytury organ rentowy przyjął 31 lat, 2 miesiące okresów składkowych oraz 4 miesiące okresów nieskładkowych. Do 254 miesięcy pracy górniczej ZUS zastosował przelicznik 1,8 zaś do 69 miesięcy pracy górniczej przelicznik 1,2.

Do pracy górniczej nie zaliczono okresu od 3 września 1982r. do 30 listopada 1982r., a do pracy w wymiarze półtorakrotnym ZUS nie zaliczył dniówek z okresu zatrudnienia od 1 grudnia 1982r. do 27 października 1983r. i od 22 listopada 1985r. do 30 czerwca 1991r.

Sąd ustalił, że w okresie od 3 września 1982r. do nadal ubezpieczony jest zatrudniony w (...) S.A. w R..

W protokole Komisji Weryfikacyjnej z dnia 9 września 2009r., obejmującym okresy od 3 września 1982r. do 27 października 1983r. i od 22 listopada 1985r. do 14 stycznia 2007r. wskazano, że w tym czasie odwołujący zajmował następujące stanowiska:

- od 3 września 1982r. do 30 listopada 1982r. – ślusarz,
- od 1 grudnia 1982r. do 27 października 1983r. – górnik eksploatacji taśmociągów,
- od 22 listopada 1985r. do 30 czerwca 1991r. – górnik eksploatacji taśmociągów,
- od 1 lipca 1991r. do 16 listopada 2006r. – operator przenośników wielkogabarytowych,
- od 17 listopada 2006r. do nadal – górnik kopalni odkrywkowej.

Komisja Weryfikacyjna uznała, iż w okresie od 3 września 1982r. do 27 października 1983r. i od 22 listopada 1985r. do 14 stycznia 2007r. ubezpieczony pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku górnika kopalni odkrywkowej wymienionym pod poz. 1 Dz. III, Załącznika nr 3 do rozporządzenia (...) z dnia 23 grudnia 1994r.

W załączniku do karty ewidencyjnej pracownika wskazano, że ubezpieczony w okresie od września 1982r. do stycznia 2007r. przepracował (...) dniówek półtorakrotnych.

W świadectwie wykonywania pracy górniczej z 7 kwietnia 2014r. pracodawca wskazał, że ubezpieczony w okresie zatrudnienia w (...) od 3 września 1982r. do 27 października 1983r. i od 22 listopada 1985r. do nadal wykonywał i wykonuje pracę górniczą na stanowisku górnika kopalni odkrywkowej wymienionym pod poz. 1 Dz. III, Załącznika nr 3 do rozporządzenia (...) z dnia 23 grudnia 1994r.

W toku postępowania ustalono, iż w spornych okresach zatrudnienia w (...) od 3 września 1982r. do 30 listopada 1982r. od 1 grudnia 1982r. do 27 października 1983r. i od 22 listopada 1985r. do 30 czerwca 1991r. ubezpieczony pracował na oddziale taśmociągów T2. Pracownicy tego oddziału zajmowali się zapewnieniem bezawaryjnej pracy przenośników znajdujących się pomiędzy maszynami podstawowymi.

W okresie od 3 września 1982r. do 30 listopada 1982r. odwołujący będąc zatrudnionym jako ślusarz pracował przy odwodnieniu placów uśredniania węgla, a nadto robił obchód przenośnika taśmowego. Następnie ukończył kursy uprawniające do samodzielnej obsługi przenośników taśmowych. Ubezpieczony świadcząc pracę jako górnik eksploatacji taśmociągów w spornym okresie od 1 grudnia 1982r. do 27 października 1983r. i od 22 listopada 1985r. do 30 czerwca 1991r. dokonywał obchodu całej trasy danego przenośnika w celu wykrycia ewentualnych usterek, kontrolował zużycie skrobaków, rolek, zajmował się utrzymywaniem czystości przenośników, ich naprawą i konserwacją oraz czyszczeniem tras z urobku, bądź nadkładu. Przenośniki, które obsługiwał odwołujący były przenośnikami wielkogabarytowymi, zajmującymi się transportem urobku i nadkładu. Przenośniki te znajdują się we wkopie pomiędzy koparką wielonaczyniową i zwałowarką, bądź placem uśredniania węgla. Oddział (...) miał na swoim stanie przenośniki taśmowe, które ciągnęły się przez cały teren odkrywki tj. od wkopu do elektrowni..

Ubezpieczony nie zajmował się nigdy pracami związanymi z pozyskiwaniem urobku, gdyż takimi pracami zajmowali się wyłącznie operatorzy maszyn podstawowych.

Ubezpieczony nie był kierowany do żadnych prac poza obręb przenośników wielkogabarytowych.

W toku postępowania Kopalnia (...) przesłała wykaz dniówek stykowych za okres od 22 listopada 1985r. do 30 czerwca 1991r. oraz wykaz dniówek półtorakrotnych za okres od 1 grudnia 1985r. do 30 czerwca 1991r. Dodatkowo kopalnia wyjaśniła, że dodatek stykowy był ewidencjonowany od 1984 roku.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie następujących dowodów: akt emerytalnych ubezpieczonego – w szczególności świadectwa wykonywania pracy górniczej (k.8 a.e.), protokołu z posiedzenia Komisji Weryfikacyjnej (k.9-10 a.e.), załączniki do karty ewidencyjnej pracownika (k.11 a.e.); wyjaśnień ubezpieczonego (zapis nagrania protokołu z rozprawy w dniu 6 maja 2015r. 2 min., 48 sek. i n.); zeznań świadków: T. M. (k.33), E. M. (k.34) słuchanych w drodze pomocy prawnej udzielonej przez Sąd Rejonowy w Belchatowie, sygn. akt IV Po 68/14, akt osobowych ubezpieczonego (koperta – k. – 14).

Co do charakteru i zakresu wykonywanych przez ubezpieczonego prac, Sąd dał wiarę zeznaniom świadków i wyjaśnieniom ubezpieczonego. Świadkowie pracowali w spornym okresie razem z ubezpieczonym i mieli wiedzę na temat charakteru świadczonej przez niego pracy. Zeznania świadków były szczegółowe, spójne, wzajemnie się pokrywały i korespondowały z wyjaśnieniami ubezpieczonego, a nadto znalazły odzwierciedlenie w pozostałym materiale dowodowym.

Zaznaczyć jednak należy, że świadkowie podali, iż ubezpieczony pracował w przodku, a przodek to ich zdaniem miejsce w kopalni, gdzie się urabia, składa i przetwarza kopaliny.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie ubezpieczonego częściowo zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 51 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2013r. poz. 1440 ze zm.), stanowi, że przy ustalaniu wysokości górniczych emerytur, o których mowa w art. 50a lub 50e, stosuje się, z zastrzeżeniem ust. 2, następujące przeliczniki:

- 1) 1,5 za każdy rok pracy górniczej wykonywanej pod ziemią stale i w pełnym wymiarze czasu pracy;

2) 1,8 za każdy rok pracy, o której mowa w art. 50d;

3) 1,4 za każdy rok pracy w pełnym wymiarze czasu pracy, o której mowa w art. 50c ust. 1 pkt 1-3 i 5-9, wykonywanej częściowo na powierzchni i częściowo pod ziemią;

4) 1,2 za każdy rok pracy, o której mowa w art. 50c ust. 1 pkt 4 i 5, wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na odkrywce w kopalniach siarki i węgla brunatnego, w kopalniach otworowych siarki oraz w przedsiębiorstwach i innych podmiotach wykonujących roboty górnicze dla kopalń siarki i węgla brunatnego.

Natomiast zgodnie z art. 50 d ust. 1 powołanej ustawy, przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury pracownikom zatrudnionym pod ziemią oraz w kopalniach siarki lub węgla brunatnego zalicza się w wymiarze półtorakrotnym następujące okresy pracy na obszarze Państwa Polskiego:

1) w przodkach bezpośrednio przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy innych pracach przodkowych, przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębieniu szybów i robotach szybowych;

2) w drużynach ratowniczych.

Zgodnie z ust 3 tego przepisu minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw gospodarki i ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa, w drodze rozporządzenia, określa szczegółowo stanowiska pracy, na których zatrudnienie zalicza się w myśl ust. 1 i 2 w wymiarze półtorakrotnym.

Na podstawie powyższej delegacji ustawowej zostało wydane rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczalnej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty (Dz.U. z 1995r. Nr 2 poz.8).

Z kolei stanowiska pracy, na których zatrudnienie zalicza się w wymiarze półtorakrotnym określone zostały szczegółowo w Załączniku Nr 3 do wskazanego wyżej rozporządzenia z dnia 23 grudnia 1994r.

Spośród wymienionych w Dz. III Załącznika nr 3 stanowisk w kopalniach węgla brunatnego zaliczanych w wymiarze półtorakrotnym w pkt 1 wymieniono górnika kopalni odkrywkowej.

Spór w niniejszej sprawie dotyczy ustalenia, czy praca ubezpieczonego w spornych okresach zatrudnienia była pracą przodkową i odnosiła się do stanowisk, o których mowa w załączniku nr 3 do rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 23 grudnia 1994r. w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczalnej w wymiarze półtorakrotnym przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty.

Trzeba pamiętać, że art. 50d ust. 3 zawiera delegację ustawową dla wydania omawianego wyżej rozporządzenia z 23 grudnia 1994r. tj. określenia stanowisk pracy, na których zatrudnienie zalicza się w wymiarze półtorakrotnym - w myśl ust. 1 i 2. Odniesienie do ust. 1 i 2 tego przepisu wyraźnie wskazuje, że wymienione szczegółowo w Załączniku nr 3 do rozporządzenia stanowiska muszą odpowiadać kryteriom określonym w ust. 1 i 2 i nie mogą wykraczać poza te kryteria.

W sytuacji zatrudnienia w kopalni węgla brunatnego, stanowiska wskazane

w Załączniku nr 3, Dz. III - ze względu na charakter pracy i miejsce jej wykonywania - muszą dotyczyć pracy wykonywanej w warunkach art. 50d ust. 1 pkt. 1 (wcześniej art. 37 ust. 1 pkt. 1) tj. wykonywanej w przodkach bezpośrednio przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy innych pracach przodkowych, przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębieniu szybów i robotach szybowych, a nie każdej pracy wykonywanej na odkrywce węgla brunatnego.

Sam fakt wykonywania przez odwołującego w spornym okresie pracy górniczej na odkrywce, nie przesądza o jej zaliczeniu w wymiarze półtorakrotnym, gdyż w takim wymiarze podlegają uwzględnieniu tylko niektóre prace górnicze, wskazane w art. 50d ustawy i skonkretyzowane w załączniku Nr 3 do rozporządzenia z dnia 23 grudnia 1994r., związane bezpośrednio z zasadniczym procesem zakładu górniczego jakim jest wydobywanie urobku.

Stanowisko takie zostało już ugruntowane w orzecznictwie Sądu Najwyższego, który w wyroku z 11 lutego 2010r. (I UK 236/09, LEX nr 585722) wskazał, że „jako prace wymienione w załączniku Nr 3 do rozporządzenia z dnia 23 grudnia 1994r.

w sprawie określenia niektórych stanowisk pracy górniczej oraz stanowisk pracy zaliczanej w wymiarze półtorakrotnym, przy ustalaniu prawa do górniczej emerytury lub renty (Dz. U. z 1995r. Nr 2, poz. 8), mogą być tylko uznane takie czynności wykonywane przez górnika, które bezpośrednio związane są z wykonywaniem czynności w przodkach przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz, przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębieniu szybów i robotach szybowych. Pojęcie "inne prace w przodku" (art. 37 ust. 1 pkt 1 ustawy z 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych) musi wiązać się z bezpośrednim i zasadniczym procesem produkcyjnym zakładu górniczego, polegającym na urobku i wydobywaniu kopalin.”

W ocenie Sądu orzekającego, na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w przedmiotowej sprawie należy przyjąć, iż praca S. L. w spornych okresach nie spełnia kryteriów, pozwalających zaliczyć ją do pracy przodkowej wykonywanej w warunkach pkt 1, Dz III, Załącznika Nr 3 do rozporządzenia wymieniającego prace górników kopalni odkrywkowej.

Zdaniem Sądu odwołujący w całym spornym okresie wykonywał zwykłą pracę górniczą, a nie kwalifikowaną.

Praca ubezpieczonego, aczkolwiek wykonywana cały czas na odkrywce węgla brunatnego nie zalicza się jednak do prac przodkowych związanych bezpośrednio z urabianiem i ładowaniem urobku. Zakwalifikowanie jej do pracy wymienionej w pkt 1 dz. III załącznika nr 3 możliwe byłoby tylko w przypadku wykonywania prac w przodku stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na koparkach i zwałowarkach.

Ubezpieczony wprawdzie zajmował się obsługą taśmociągów odbierających i dostarczających urobek i nadkład od i do urządzeń podstawowych układu (...) jakim są koparki i zwałowarki, nie wykonywał jednak pracy bezpośrednio na koparkach i zwałowarkach, ale poza tymi urządzeniami, na taśmociągach zlokalizowanych na terenie całej odkrywki, w oddaleniu od maszyny podstawowej. Dodatkowo w pierwszym spornym okresie odwołujący pracował przy odwodnieniu placów uśredniania węgla.

W ocenie Sądu w świadectwie wykonywania pracy górniczej z dnia 7 kwietnia 2014r. błędnie zakwalifikowano pracę ubezpieczonego. Postępowanie dowodowe przeprowadzone w niniejszej sprawie jednoznacznie wykazało, że ubezpieczony w spornych okresach nie wykonywał pracy w przodku bezpośrednio w procesie urabiania. Zdaniem Sądu skoro ubezpieczony w czasie zatrudnienia na kopalni w spornych

okresach wykonywał pracę przy odwodnieniu placów uśredniania węgla, a w szczególności operatora przenośników taśmowych, to niedopuszczalne jest kwalifikowanie tego zatrudnienia jako pracy na stanowisku górnika kopalni odkrywkowej. Należy zwrócić uwagę, że operator przenośników taśmowych i górnik kopalni odkrywkowej to dwa odrębne pojęcia, którymi posłużono się w odrębnych pozycjach załącznika nr 2 i nr 3 cytowanego rozporządzenia (...). Ponadto odwołując się do wykładni językowej, to należy wskazać, że górnikiem jest pracownik pracujący w kopalni przy urabianiu kopaliny, a taki rodzaj zadań, co wynika z całokształtu materiału dowodowego, nie był stawiany przed pracownikami, zajmującymi takie samo stanowisk jak ubezpieczony (vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 11 marca 2010r., sygn. akt III AUa 2561/09).

Nadto w ocenie Sądu oparcie rozstrzygnięcia w oparciu o dniówki „stykowe” (wypłacanie dodatku „stykowego”) budzi poważne wątpliwości, ponieważ z ustaleń faktycznych wynika, iż kopalnia ewidencjonował dodatek „stykowy” dopiero od 1984 roku, a ubezpieczony w spornym okresie od 1 grudnia 1982r. do 27 października 1983r. i od 22 listopada 1985r. do 30 czerwca 1991r. wykonywał taką samą pracę

Reasumując: postępowanie dowodowe wykazało w sposób nie budzący wątpliwości, że praca odwołującego w okresie od 3 września 1982r. do 30 listopada 1982r., od 1 grudnia 1982r. do 27 października 1983r. i od 22 listopada 1985r. do 30 czerwca 1991r. niewątpliwie była pracą górniczą, ale nie była pracą w przodkach bezpośrednio przy urabianiu i ładowaniu urobku oraz przy innych pracach przodkowych, przy montażu, likwidacji i transporcie obudów, maszyn urabiających, ładujących i transportujących w przodkach oraz przy głębieniu szybów i robotach szybowych, zatem nie może być zaliczona na wysokość jego emerytury z przelicznikiem 1,8

Biorąc powyższe względy pod uwagę, Sąd – na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. – zmienił częściowo zaskarżoną decyzją w ten sposób, że zaliczył ubezpieczonemu okres od 3 września 1982r. do 30 listopada 1982r. jako okres pracy górniczej przy ustalaniu wysokości emerytury, o czym orzeczono w punkcie pierwszym wyroku, a w pozostałej części - na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. – oddalił odwołanie, nie znajdując podstaw do jego uwzględnienia, o czym orzeczono w drugim punkcie orzeczenia.

SSO Joanna Smycz